

IV. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГАЛУЗЕВИХ ЮРИДИЧНИХ НАУК

УДК 343.102:355.012(477)

DOI 10.32755/sjcriminal.2022.02.093

Карелін В. В.,

доктор юридичних наук, доцент,
викладач кафедри правового забезпечення
військового факультету фінансів і права,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-6271-2447;

Прохоров К. О.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінальних розслідувань,
Навчально-науковий інститут економічної безпеки
та митної справи, Державний податковий університет,
м. Ірпінь, Україна

ORCID: 0000-0003-0653-0806

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ РОЗСЛІДУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ДЕРЖАВНИМ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ ТА МАЙБУТНЬОЮ ВІЙСЬКОВОЮ ПОЛІЦІЄЮ

У статті розглянуто основні аспекти особливостей розслідувань військових кримінальних правопорушень Державним бюро розслідувань. Обґрунтовано необхідність передбачити здійснення слідчими Державного бюро розслідувань досудового розслідування військових злочинів та злочинів у воєнній сфері, вчинених командирами військових частин, керівниками підприємств, установ та організацій, які віднесені до відання Міністерства оборони України, Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, військовослужбовцями старшого або вищого офіцерського складу, державними службовцями Збройних Сил України та інших військових формувань, посади яких віднесені до категорій «А» та «Б», а також вчинені військовослужбовцями військових правоохоронних органів.

Доведено, що Військова поліція повинна мати повноваження здійснення досудового розслідування у формі дізнання кримінальних проступків, учинених військовослужбовцями, державними службовцями військових формувань.

Ключові слова: Державне бюро розслідувань, Військова поліція, Військова служба правопорядку Збройних Сил України, військові кримінальні правопорушення, НАТО, військова кримінальна юстиція.

Постановка проблеми. На всіх етапах розвитку України система розслідування кримінальних правопорушень була одним з атрибутів забезпечення законності в державі. Серед цього не є винятком і система розслідувань військових кримінальних правопорушень у Збройних Силах України (далі – ЗС України). В умовах воєнної агресії Російської Федерації щодо України та інтеграції нашої держави в НАТО це питання набуває більш вагомого характеру. Слід зазначити, що на сьогодні нагальною є потреба в реформуванні такого основного військового правоохоронного органу, як Військова служба правопорядку Збройних Сил України (далі – ВСП ЗС України), що не відповідає сучасним стандартам НАТО, членом якою Україна планує стати в найближчому майбутньому, в нову Військову поліцію (далі – ВП), яка разом з Державним бюро розслідувань (далі – ДБР) здійснюватиме розслідування військових кримінальних правопорушень. Зважаючи на вищезазначене, проведемо огляд діяльності ДБР та ВП, яка буде створена в найближчому майбутньому на базі вже існуючої ВСП ЗС України, як основних суб'єктів розслідування військових кримінальних правопорушень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над дослідженням проблем діяльності ДБР свого часу працювали такі вчені: Ю. Баулін, В. Боднар, О. Бусол, В. Василевич, В. Глушков, В. Голіна, О. Джужа, О. Житний, А. Закалюк, О. Кальман, В. Козленко, О. Костенко, О. Кулик, О. Литвинов, М. Мельник, А. Савченко, В. Шакур та ін.

Натомість теоретико-правовою основою дослідження проблем діяльності ВП стали праці: П. Богуцького, Б. Бабіна, О. Волкова, С. Дячука, О. Зархіна, М. Карпенка, М. Кравчука, А. Куліш, В. Ліпкана, А. Матіуса, О. Медведька, М. Мельника, В. Німченка, С. Полякова, Б. Ринажевського, С. Стеценка, М. Туркота, М. Хавронюка, В. Шамрая, В. Шевченка, В. Щербатих та ін.

Мета статті. На основі аналізу результатів теоретичних і галузевих досліджень, що стосуються діяльності ДБР та майбутньої ВП як суб'єктів розслідування військових кримінальних правопорушень, аргументувати створення цього органу в Україні.

Виклад основного матеріалу. За часів президентства Віктора Януковича систему військової кримінальної юстиції швидко зруйнували, ліквідувавши 2010 року військові суди, а в 2012-му –

військові прокуратури. Тоді був мир, і це відбулося майже непомітно для широкого загалу. Вісім років в Україні триває війна, і за цей час ефективна система військової кримінальної юстиції так і не створена.

Коли 2014 року стало гаряче на Сході і в зоні бойових дій виявився правовий вакуум, терміново, в рекордні строки законодавчо відновили військову прокуратуру. Але ще тоді фахівці розуміли, що це тимчасовий захід і військова прокуратура згідно з ухваленим 2012 року новим Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України) матиме право досудового розслідування лише до листопада 2017 року. Тому вже через рік законодавець почав думати, на який орган слід покласти розслідування військових кримінальних правопорушень, коли цього права буде позбавлено військову прокуратуру.

З урахуванням досвіду війни у 2014–2015 роках стало зрозумілим, що поліція, на яку згідно з КПК України 2012 року планувалось покласти їх розслідування, цього не подужає. Тому цю функцію вирішили покласти на ДБР, закон про яке саме тоді розглядали у Верховній Раді України [1].

Ця функція взагалі не вписувалась у первинну концепцію нового органу, призначенням якого було розслідування службових кримінальних правопорушень вищої ланки чиновників, суддів і правоохоронців. Проте розслідування військових кримінальних правопорушень буквально «впхали» у Закон України «Про Державне бюро розслідувань» перед останнім читанням [1].

Слід зазначити, що ДБР є державним правоохоронним органом, на який покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції [2].

Тепер лівова частина кримінальних проваджень, розслідуваних ДБР, припадає на військові кримінальні правопорушення. Ця категорія кримінальних правопорушень охоплює значну кількість статей Кримінального кодексу України (далі – КК України) – від самовільного залишення військової служби до недбалого ставлення до військової служби, наслідки якого можуть бути найрізноманітніші. За даними офіційної статистики, у 2019 році обліковано 3 616 військових кримінальних правопорушень, у 2020

році – 4 055, з яких до тяжких злочинів належить 3 546 правопорушень (трохи більше 87 %) [3].

Показником роботи слідчих ДБР передовсім є кількість завершених кримінальних проваджень з направленням обвинувального акта до суду. Протягом 2020–2021 років слідчі ДБР направили до суду обвинувальних актів за такими статтями КК України: 28 військовослужбовців за обвинуваченням у порушенні порядку підлеглості (ст. 402–405 КК України); 42 військовослужбовці за обвинуваченням у порушенні статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості (ст. 406 КК України); 72 військовослужбовці за обвинуваченням у знищенні, пошкодженні або втраті військового майна (ст. 411–413 КК України); 38 військовослужбовців за обвинуваченням у викраденні, привласненні, вимаганні військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодінні ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 410 КК України), з яких: 4 військовослужбовці за обвинуваченням у заволодінні зброєю та боєприпасами; 14 військовослужбовців за обвинуваченням у заволодінні шляхом зловживання службовим становищем; 30 військовослужбовців за обвинуваченням у недбалому ставленні до служби (ст. 425 КК України); 22 військовослужбовці за обвинуваченням у порушенні правил водіння або експлуатації машин (ст. 415 КК України); 18 військовослужбовців за обвинуваченням у перевищенні службовою особою влади чи службових повноважень (ст. 426-1 КК України); 15 військовослужбовців за обвинуваченням у порушенні правил поведіння зі зброєю, а також з речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення (ст. 414 КК України) [3].

Слід також зазначити, що на сьогодні існуюча ВСП ЗС України не має права проводити досудове слідство. Саме тому був розроблений проект Закону про Військову поліцію, в якому передбачено можливість надання права на проведення досудового слідства цьому майбутньому органу. За словами розробників зазначеного законопроекту, нині, якщо загинув військовий, усі

«відходять та чекають на прибуття органів правопорядку, зокрема Міністерства внутрішніх справ, щоб вони саме проводили розслідування, проводили досудове слідство». При цьому втрачається багато часу. І це одна з причин, чому імена загиблих захисників суспільство дізнається іноді із затримкою [4].

Проект Закону надасть ВП змогу проводити досудове розслідування кримінальних правопорушень, що значно покращить стан підтримання правопорядку. Плюс вона буде підтримувати правопорядок серед військовослужбовців ЗС України та Державної спеціальної служби транспорту (далі – ДССТ), військовозобов'язаних і резервістів під час проходження ними зборів. Створення ВП сприятиме зменшенню кількості правопорушень (злочинів проти встановленого порядку несення військової служби, втрат військового майна, дорожньо-транспортних пригод за участю військових транспортних засобів та інших), позитивно вплине на бойову готовність ЗС України та ДССТ, підвищить їхню спроможність виконувати визначені завдання, адже ВП за стандартами НАТО має бути повноцінним правоохоронним органом, який матиме весь необхідний інструментарій для боротьби з військовими злочинами та забезпечення правопорядку у військовому відомстві. Створення ВП пропонується здійснити із впровадженням досвіду армій провідних держав Європи та світу. Адже в більшості з них правоохоронні органи з військовим статусом (військова поліція, жандармерія тощо) функціонують у структурі збройних сил [5].

Для забезпечення створення ВП вийшов Указ Президента України «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави» від 8 листопада 2019 року № 837/2019. У підпункті «б» пункту 11 Указу передбачена розробка та внесення на розгляд Верховної Ради України законопроекту щодо утворення в системі Міністерства оборони України ВП як правоохоронного органу [6].

На виконання цього Указу Міністерством оборони України підготовлено проект Закону України «Про Військову поліцію», положеннями якого передбачено створення слідчих підрозділів. Вказаним законопроектом планується внести зміни до ст. 216 КПК України щодо підслідності кримінальних правопорушень слідчим Військової поліції. Проте аналіз запропонованих змін

дозволяє зробити висновок про порушення такого принципу законотворчості як правова визначеність. Зокрема, пропонується викласти пункт 3 частини четвертої статті 216 КПК України в такій редакції: «проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини), крім злочинів, передбачених статтею 422 КК України, та випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності інших органів досудового розслідування» [6].

Крім цього, автори законопроекту вважають за необхідне доповнити статтю 216 КПК України таким змістом: «Слідчі Військової поліції здійснюють досудове розслідування злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів), вчинених військовослужбовцями Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту, військовозобов'язаними під час проходження навчальних (або перевірочних) та спеціальних зборів і резервістів під час проходження підготовки та зборів у Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту, крім злочинів, вчинених військовослужбовцями, які мають військові звання або обіймають військові посади вищого офіцерського складу, злочинів, передбачених статтею 422 КК України, та правопорушень, вчинених особами, зазначеними в пункті 1 частини четвертої та частині п'ятій цієї статті, розслідування яких віднесено до підслідності інших органів досудового розслідування» [6].

Однак є низка обставин, які змушують законодавця замислитися. Зокрема, стаття 17 Конституції України чітко визначає, що військові формування, на відміну від поліцейських органів, не можуть бути використані для обмеження прав і свобод людини [7].

Виходить, що права військовослужбовців не можуть обмежуватись іншими військовослужбовцями, а лише особами, які виконують поліцейські функції. Тобто, якщо ВП хочуть надати слідчі функції, вона не може складатися з військовослужбовців – це мають бути або державні службовці, або інші фахівці з відповідною підготовкою. А це багато в чому підриває саму ідею військового слідчого органу. Хоча приклад Швейцарії показує, що можливий і такий варіант [7].

Нині ВП (Military Police) існує в більшості європейських країн, а також у США й Канаді. Зокрема, ВП США налічує понад 30 тисяч осіб за загальної чисельності американської армії в 1 млн осіб (3 % від чисельності армії). Служба підтримує дисципліну серед військовослужбовців, веде розслідування військових злочинів, а також бере участь у проведенні антитерористичних заходів [7].

Схожі риси має система військової юстиції Канади. ВП забезпечує підтримання правопорядку у Збройних Силах Канади та розслідування вчинених військовослужбовцями правопорушень. Кількість військових поліцейських становить 2 % від загальної кількості військовослужбовців. Органи ВП діють автономно від військового командування і підпорядковуються начальнику ВП Збройних Сил Канади [8].

Цікавим є також дослід побудови ВП у Великій Британії, де функціонує поліція Міністерства оборони, а також ВП видів збройних сил. Основні обов'язки поліції Міністерства оборони полягають у забезпеченні воєнної безпеки і протидії тероризму в певних зонах підвищеного ризику, а також у поліцейській службі в формі й обмежених слідчих діях щодо майна, персоналу та об'єктів Міністерства оборони на всій території Великої Британії. Поліція Міністерства оборони здійснює охорону громадського порядку щодо військовослужбовців і цивільного персоналу Збройних Сил, патрулювання військових об'єктів, проведення слідчих і розшукових заходів на території військових об'єктів, затримання і допит підозрілих осіб, інспектування військового автотранспорту та ін. Поліція Міністерства оборони організована за територіальним принципом і має своїх представників у кожному військовому гарнізоні [9]. Своєю чергою ВП видів збройних сил підпорядкована управлінню ВП, організаційно входить до складу апарату постійного заступника міністра оборони. Юрисдикція ВП видів збройних сил поширюється тільки на військовослужбовців. Персонал ВП іноді має повноваження давати законні вказівки цивільним особам, які перебувають на території Міністерства оборони. Це може містити право регулювати рух транспортних засобів і пішоходів, забороняти або обмежувати доступ чи вказувати цивільним осо-

бам залишати військові землі. Вона організаційно складається з рот чисельністю по 100 військовослужбовців. Такі роти є в кожному військовому окрузі, з'єднанні та окремії військовій частині. У воєнний час ВП виконує завдання ведення радіаційної і хімічної розвідки тилових районів, охорони й супроводу військовополонених, а також пошуку військових підрозділів і окремих військовослужбовців, що втратили зв'язок і відбилися від основних сил [9].

Чисельність особового складу ВП у Німеччині становить близько 4,5 тисячі осіб за чисельності армії в 325 тисяч осіб (1,4 % від чисельності армії). Вона охороняє військові об'єкти, органи управління, забезпечує безпеку транспортних перевезень і підтримує дисципліну у військових формуваннях [7].

Що стосується ВП Швейцарії, то вона комплектується з поліцейських, які проходять строкову військову службу. Функції в неї ті самі, що й у поліції взагалі – вона має право затримати людину на 12 годин, а далі суд має ухвалити рішення щодо подальшого утримання під вартою. Але дисциплінарні стягнення, до яких належить і короткострокове взяття під варту, накладаються командирами військових підрозділів. Проте варто зауважити, що у Швейцарії працюють військові суди та військова прокуратура і всі злочини, вчинені військовослужбовцями, підлягають їхній юрисдикції. Також у Швейцарії діє Військовий кодекс [7].

ВП (жандармерія) – це окремії спеціалізований правоохоронний орган, який входить до складу Збройних Сил Республіки Польща. ВП діє на основі Закону від 24 серпня 2001 року «Про Військову поліцію та військові правоохоронні органи», який визначає сферу діяльності й організацію, а також права та обов'язки військовослужбовців ВП. Найважливіші завдання ВП, визначені законодавцем, стосуються забезпечення дотримання військової дисципліни, охорони громадського порядку в місцях розташування військових об'єктів та військових частин, у громадських місцях, а також захист життя і здоров'я людей та військового майна від протиправних посягань. Крім того, ВП відповідає за розкриття і розслідування злочинів та інших правопорушень серед військовослужбовців і цивільного персоналу Збройних Сил включно з фіскальними правопорушеннями. Очолює ВП головний комендант ВП, який підпорядковується

безпосередньо міністру національної оборони. До складу ВП входять: штаб ВП, територіальні відділи ВП, спеціальні підрозділи ВП, а також слідчі, профілактичні та інші підрозділи. Отже, у Республіці Польща створена повноцінна система військової юстиції, яка функціонує в мирний час і готова до виконання завдань за призначенням під час воєнного стану, надзвичайних ситуацій, участі військ у міжнародних миротворчих операціях тощо, що неодмінно сприяє належному підтриманню правопорядку у Збройних Силах цієї країни [10].

Одним з елементів військової юстиції Республіки Болгарії є ВП, яка входить до складу Збройних Сил цієї країни, функціонує при міністрі оборони та в підрозділах болгарської армії.

ВП здійснює контроль за дотриманням військовослужбовцями громадського порядку та військової дисципліни; здійснює безпекову діяльність щодо запобігання, перехоплення й захисту від незаконних посягань людей, предметів, майна, озброєння, техніки та військових заходів; контроль за використанням військових транспортних засобів; забезпечення і контроль за дотриманням встановленого режиму доступу при в'їзді та виїзді з охоронюваних об'єктів Міністерства оборони, структур, що перебувають у безпосередньому підпорядкуванні міністра оборони та болгарської армії, внутрішнього порядку в них; спільно або у співпраці з Міністерством внутрішніх справ або Державним агентством з питань національної безпеки в межах їхньої компетенції здійснює охорону об'єктів, виявлення, припинення та запобігання терористичних актів, розповсюдження зброї масового знищення та незаконний обіг зброї; затримання винних у вчиненні злочинів осіб та звільнення заручників [11].

Задля забезпечення законності та правопорядку ВП самостійно або у співпраці з іншими службами безпеки і громадського порядку виконує оперативно-розшукову та антитерористичну діяльність; діяльність із запобігання, розслідування та розкриття злочинів загального характеру й поліцейський облік осіб; інформаційну діяльність; діяльність з безпеки та контролю; розслідування авіаційних аварій та інцидентів з військовою авіацією; контроль за дотриманням правил дорожнього руху і технічним станом військових транспортних засобів, а також ре-

алізовує відповідні повноваження, що стосуються іноземних військовослужбовців або військових формувань, їхніх баз і транспортних засобів на території Республіки Болгарія, наскільки це передбачено та не суперечить міжнародним договорам [11].

Висновки. На сьогодні у зв'язку з можливістю створення ВП в Україні слід ухвалити зміни до КК України, якими передбачити віднесення окремих складів кримінальних правопорушень, передбачених ст. 402, 403, 405, 406, 407, 408, 409 тощо, до кримінальних проступків; визначити за ВП повноваження здійснення досудового розслідування у формі дізнання кримінальних проступків, учинених військовослужбовцями, державними службовцями військових формувань, а за ДБР – залишити повноваження з розслідування військових злочинів та злочинів у воєнній сфері (до останніх належать різноманітні посягання у воєнно-промисловому комплексі); віднести до підслідності ВП окремі склади кримінальних правопорушень, крім ст. 422 КК України, вчинені військовослужбовцями рядового, сержантського й молодшого офіцерського складу та державними службовцями військових формувань, посади яких належать до категорії «В» [6].

Водночас необхідно передбачити здійснення слідчими ДБР досудового розслідування військових злочинів та злочинів у воєнній сфері, вчинених командирами військових частин, керівниками підприємств, установ та організацій, які віднесені до відання Міністерства оборони України, Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, військовослужбовцями старшого або вищого офіцерського складу, державними службовцями Збройних Сил України та інших військових формувань, посади яких віднесені до категорій «А» та «Б», а також вчинені військовослужбовцями військових правоохоронних органів.

Список використаних джерел

1. Хто розслідуватиме злочини у військах. URL: [https:// resonance.ua/khto-rozsliduvati-me-zlochiny-u-viyska/](https://resonance.ua/khto-rozsliduvati-me-zlochiny-u-viyska/) (дата звернення: 25.10.2022).
2. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> (дата звернення: 25.10.2022).

3. Розслідування ДБР військових злочинів за 2020–2021 роки. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/03/rozsliduvannya-dbr-vijskovykh-zlochyniv-za-2020-2021-roky/> (дата звернення: 25.10.2022).

4. Таран виступає за створення військової поліції. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3195340-taran-vistupae-za-stvorennia-vijskovoї-policii.html> (дата звернення: 25.10.2022).

5. Військова поліція замість ВСП. У чому різниця? URL: <https://www.armyfm.com.ua/vijskova-policiya-zamist-vsp.-v-chomurizniciya-/> (дата звернення: 25.10.2022).

6. Модель розмежування підслідності військових злочинів – позиції ДБР. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/171579-model-rozmezhuвання-pidslidnosti-viyskovikh-zlochyniv-propozitsiyi-dbr> (дата звернення: 25.10.2022).

7. Military Police (MP) в Україні: навіщо вона потрібна і чому її досі немає. URL: <https://milnavigator.com.ua/military-police-mp-vukraini-navishchovona-potribna-i-chomu-ii-dosi-nemaie/> (дата звернення: 25.10.2022).

8. Korniienko D., Byzova A., Skrynkovskyy R. Experience of Members of the International Association of Gendarmeries and Police Forces with Military Status (FIEP) in Performing Military Police Functions. *Traektoriâ Nauki = Path of Science. Section «Law and Security»*. 2021. Vol. 7. No 1. P. 4010–4016.

9. The British Army (2020). The Royal Military Police. Retrieved from <https://www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/adjutant-generalscorps/provost/royal-military-police> (дата звернення: 25.10.2022).

10. Організація правоохоронної діяльності у сфері оборони: досвід республіки Польща для України. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/04/27/organizacziya-pravoohoronnoyi-diyalnosti-u-sferi-oborony-dosvid-respubliky-polshha-dlya-ukrayiny/> (дата звернення: 25.10.2022).

11. Луців М. Військова юстиція: Болгарія і Україна / Портал «Українське право». URL: https://vpzhr.gp.gov.ua/ua/guidance_vpzhr.html?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=298078 (дата звернення: 25.10.2022).

Karelin V.,

Doctor of Sciences (Law), Teacher of the Department of Legal Support
of the Military Faculty of Finance and Law,
Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine

ORCID: 0000-0002-6271-2447;

Prokhorov K.,

PhD in Law,
Associate Professor of the Department of Criminal Investigations,
Educational and Scientific Institute of Economic Security and Customs
Affairs of the State Tax University,
Irpin, Ukraine

ORCID: 0000-0003-0653-0806

IMPLEMENTATION OF THE INSTITUTE FOR THE INVESTIGATION OF MILITARY CRIMINAL OFFENSES BY THE STATE BUREAU OF INVESTIGATIONS AND THE FUTURE MILITARY POLICE

At all stages of Ukraine's development, the system of investigation of criminal offenses was one of the attributes of ensuring the rule of law in the state. Among this, the system of investigations of military criminal offenses in the Armed Forces of Ukraine (hereinafter - the AF of Ukraine) is not an exception. It should be noted that there is an urgent need to reform such a major military law enforcement agency as the Military Law Enforcement Service of the AF of Ukraine, which does not meet modern NATO standards, the member of which Ukraine plans to become in the nearest future, into a new Military Police that will investigate military criminal offenses together with the State Bureau of Investigations.

To this date, in connection with the possibility of creating a Military Police in Ukraine we should: adopt amendments to the Criminal Code of Ukraine, which provide for the classification of certain crimes under Articles 402, 403, 405, 406, 407, 408, 409, etc., to criminal offenses; to determine the powers of the Military Police to conduct a pre-trial investigation in the form of investigation of criminal offenses committed by servicemen, civil servants of military formations, and to leave the powers to investigate war crimes and crimes in the military sphere (the latter include various encroachments on the military-industrial complex) for the State Bureau of Investigations; to refer to the jurisdiction of the Military Police certain components of criminal offenses, in addition to Article 422 of the Criminal Code of Ukraine, committed by servicemen, sergeants and junior officers, and civil servants of military formations, whose positions belong to "B" category.

Key words: State Bureau of Investigation, Military Police, Military Law Enforcement Service of the Armed Forces of Ukraine, military criminal offenses, NATO, military criminal justice.

References

1. Ukraine (2019), Who will investigate crimes in the military, available at: <https://resonance.ua/khto-rozsliduvatime-zlochyni-u-viyska/> (accessed 25 Oct.2022).
2. Ukraine (2015), *On the State Bureau of Investigations* : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> (accessed 25 October 2022).
3. Ukraine (2021), Investigation of war crimes by the State Bureau of Investigations dated 2020–2021, available at: <https://armyinform.com.ua/2021/03/rozsliduvannya-dbr-vijskovyhzlochyniv-za-2020-2021-roky/> (accessed 25 October 2022).
4. Ukraine (2021), Taran advocates the creation of a military police, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3195340-taran-vistupaeza-stvorennia-vijskovoi-policii.html> (accessed 25 October 2022).
5. Ukraine (2020), Military Police instead of the Military Law Enforcement Service of Ukraine, What is the difference? available at: <https://www.armyfm.com.ua/vijskova-policiya-zamist-vsp.-v-chomuriznicya/> (accessed 25 October 2022).
6. Ukraine (2020), Model of delimitation of investigation of war crimes – proposals of the State Bureau of Investigations, available at: <https://sud.ua/ru/news/publication/171579-model-rozmezhuвання-pidslidnostiviykovikh-zlochyniv-propozitsiyi-dbr> (accessed 25 October 2022).
7. Ukraine (2021), Military Police (MP) in Ukraine: Why is it necessary and why it is still missing, available at: <https://milnavigator.com.ua/military-police-mp-v-ukraini-navishcho-vonapotribna-i-chomu-ii-dosi-nemaie/> (accessed 25 October 2022).
8. Korniienko, D., Buzova, A. and Skrynkovskyi, R. (2021), Experience of Members of the International Association of Gendarmeries and Police Forces with Military Status (FIEP) in Performing Military Police Functions, *Traektorîa Nauki = Path of Science. Section “Law and Security”*, Vol. 7, No 1, pp. 4010–4016.
9. The British Army (2020), The Royal Military Police, available at: <https://www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/adjutant-generalscorps/provost/royal-military-police>.
10. Ukraine (2021), Organization of law enforcement activities in the field of defense: the experience of the Republic of Poland for Ukraine, available at: <https://armyinform.com.ua/2021/04/27/organizacziya-pravoohoronnoyidiyalnosti-u-sferi-oborony-dosvid-respubliky-polshha-dlya-ukrayiny/> (accessed 25 Oct. 2022).
11. Lutsiv, M. (2021), Military justice : Bulgaria and Ukraine, *Portal “Ukrainian law”*, available at: https://vpzhr.gp.gov.ua/ua/guidance_vpzhr.html?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=298078 (accessed 25 October 2022).